

Aflevering 9: Advies aan werknemers

Het adviseren van een werkgever over een tweedepijler pensioenproduct van een verzekeraar (hierna pensioenproduct) valt onder de reikwijdte van de Wet op het financieel toezicht ('Wft'). In dit kader dient u de wettelijk voorgeschreven adviesregels te volgen. In de leidraad pensioenadviesing belicht de AFM verschillende aandachtspunten waar u, in uw pensioenadviezen, aandacht aan dient te besteden. In deze negende aflevering staan de contacten tussen de pensioenadviseur en werknemers centraal.

Contacten met werknemers

Er is een pensioenproduct afgesloten met de werkgever. Het komt regelmatig voor dat de werkgever vervolgens de pensioenadviseur vraagt aan de werknemers uit te leggen hoe het pensioenproduct in elkaar zit, en eventueel aan te geven welke keuzen de werknemers binnen dit product kunnen maken. De contacten met de werknemers vallen onder de Wft. Dit betekent dat u als pensioenadviseur, in uw contacten met de werknemers, aan de informatieverstrekkings- en adviesregels van deze wet dient te voldoen.

Voordat u met de werkgever afspraken maakt over het informeren of adviseren van zijn werknemers over de keuzemogelijkheden binnen de pensioenregeling dient u zich dus bewust te zijn van uw rol als adviseur. De werkgever is uw opdrachtgever en mogelijk heeft u de werkgever geadviseerd over de pensioenregeling. Op het moment dat u de werknemer adviseert dient u de belangen van de werknemer te behartigen. Dit betekent dat de informatie die u aan de werknemer verstrekt feitelijk juist, begrijpelijk en niet misleidend dient te zijn. Indien de pensioenregeling die de werkgever toezegt erg mager is, kunt u dus niet tegen de werknemer zeggen dat het een riant pensioenregeling is. Tevens betekent dit dat u de werknemer, indien u de werknemer adviseert, een passend advies dient te geven. Aangezien de belangen van werknemer en werkgever niet altijd parallel hoeven te lopen, kan dit spanningen geven.

De Wft is van toepassing op uw contacten met werknemers

U dient de werkgever duidelijk te maken wat van u verwacht wordt als adviseur. Als de werkgever niet wil dat u een goede invulling geeft aan uw rol als adviseur richting de werknemers dan dient u uzelf sterk af te vragen of u de werknemers wel wilt informeren en/of adviseren over (de invulling van) het pensioenproduct. U loopt immers de kans niet aan de verplichtingen van de Wft te kunnen voldoen en ook privaatrechtelijk kunt u door de werknemers worden aangesproken indien u uw zorgplicht niet nakomt. Deze vraag is zeker relevant op het moment dat de werkgever u vraagt de werknemers te informeren over (wijzigingen in) het pensioenproduct terwijl (de wijziging in) het pensioenproduct nog niet tot stand is gekomen, en er nog sprake is van een onderhandelingsituatie.

Om te voorkomen dat er spanningen ontstaan vanwege de verschillende belangen van de werkgever en de werknemer kiezen sommige pensioenadviseurs ervoor om een splitsing aan te brengen tussen de adviseur die de werkgever en de adviseur die de werknemer adviseert.

De adviesregels uit de Wft zijn van toepassing bij advies aan werknemers

De Wft maakt een onderscheid tussen het geven van een toelichting en het geven van een advies.

Indien de adviseur aan een groep werknemers tegelijkertijd uitlegt hoe de pensioenregeling in elkaar zit en welke individuele keuzemogelijkheden de werknemers binnen deze regeling hebben dan is er sprake van een toelichting. Op het geven van een toelichting zijn de wettelijke adviesregels van de Wft niet van toepassing.

Indien echter een individuele werknemer aan de adviseur vraagt wat in zijn situatie een verstandige keuze is, bijvoorbeeld als het gaat om de invulling van de beleggingskeuze, dan vraagt de werknemer om een advies. Dit advies valt onder de wettelijke adviesregels. Er is immers sprake van een aanbeveling over (de invulling van) een specifiek financieel product aan een bepaalde consument¹.

Dit betekent dat u het advies niet zo maar uit de losse pols kunt geven. U dient de normale wettelijke adviesregels te volgen.

Passend advies aan werknemers

Om een passend advies te kunnen geven aan de werknemer dient u de relevante informatie van de werknemer in te winnen over zijn doelstellingen, risicobereidheid, financiële positie en kennis en ervaring en uw advies hierop te baseren. Wat relevante informatie is, is afhankelijk van de keuzemogelijkheden waarover u adviseert.

Indien u bijvoorbeeld adviseert over keuzemogelijkheden voor de beleggingen in een beschikbare premieregeling, dan is het onder meer van belang dat u inzicht heeft in de doelstelling en risicobereidheid van de werknemer ten aanzien van de opbouw van zijn pensioen. U helpt de werknemer hierbij door hem, op zijn kennis en ervaring afgestemde, informatie te verstrekken over de mogelijkheden en risico's van beleggen. Daarnaast is het ook belangrijk dat u een inschatting maakt van de te verwachten financiële positie van de werknemer op pensioendatum.

Advies aan een individuele werknemer valt onder de adviesregels

Indien u de werknemer adviseert behartigt u de belangen van de werknemer

¹ Van advies in de zin van de Wft is sprake indien in de uitoefening van een beroep of bedrijf een of meer specifieke financiële producten worden aanbevolen aan een bepaalde consument of cliënt. Zie artikel 1:1 Wft.

In het geval dat een adviseur een nieuwe werknemer adviseert over de keuzemogelijkheden in de pensioenregeling van zijn nieuwe werkgever dan zal een goede adviseur ook stilstaan bij de vraag of het wel of niet verstandig is om een individuele waardeoverdracht te plegen.

Vastlegging

U dient de relevante gegevens over de werknemer en de adviezen die u heeft gegeven vast te leggen in uw dossier. Aan de hand van de gegevens in uw dossier dient u aannemelijk te kunnen maken dat uw advies past bij de werknemer. Ook vanuit het oogpunt van privaatrechtelijke aansprakelijkheid is het verstandig om de opgevraagde informatie en de gemaakte analyses te bewaren.

Als de werknemer uw advies niet opvolgt dan dient dit ook uit uw dossier te blijken.

Informatieverstrekking aan de werknemer

Net als bij uw advies aan de werkgever is het uw taak als adviseur om de werknemer zodanig te informeren over de mogelijkheden en over de voor- en nadelen dat hij een goede afweging kan maken met betrekking tot de invulling van de keuzemogelijkheden in de pensioenregeling. Welke informatie u dient te verstrekken is afhankelijk van de keuzemogelijkheden in de pensioenregeling.

Theorie in de praktijk

Advies aan werknemers

U KUNT VOOR UW BELEGGING KIEZEN UIT FONDSSEN

CLOTHING 4 YOU.

IK WEET NIETS VAN BELEGGEN, WAT ADVISEERT U MIJ?

BESCHIKBARE PREMIEREGELING

TIP Indien u werknemers adviseert over de keuzemogelijkheden in de pensioenregeling zijn de adviesregels van toepassing. Inventariseer de voor uw advies relevante gegevens van de werknemer en sluit uw advies hierop aan.

In onderstaande casus worden een aantal aandachtspunten beschreven in een praktijkvoorbeeld.

Informeert de werkgever over uw rol als adviseur voor de werknemers

Volg de adviesregels uit de Wft indien u werknemers adviseert over de invulling van de pensioenregeling

Praktijkvoorbeeld	Leermoment
<p>Mevrouw Groen van Clothing 4 You vraagt mevrouw Verwindt of ze haar werknemers wil informeren en adviseren over de pensioenregeling en de keuzemogelijkheden die hierin zitten. Mevrouw Verwindt legt mevrouw Groen uit dat dit betekent dat ze over alle voor- en nadelen van de regeling transparant dient te zijn richting de werknemers. En dat ze in haar adviezen over de invulling van de keuzemogelijkheden de werknemer centraal moet stellen. Mevrouw Groen geeft aan dit te begrijpen en vindt dit geen probleem.</p>	<p>Indien u door de werkgever wordt gevraagd om de werknemers te informeren en te adviseren over de (invulling van de) pensioenregeling dan is het van belang dat u de werkgever goed uitlegt dat u dan de belangen van de werknemers in acht dient te nemen.</p>
<p>Mevrouw Verwindt zit met een werknemer van Clothing 4 You om tafel. In de excedentregeling is de mogelijkheid opgenomen om het nabestaandenpensioen in het BPF aan te vullen. Aangezien de premie hiervan uit de staffel wordt gefinancierd gaat dit wel ten koste van de hoogte van het op te bouwen ouderdomspensioen. Mevrouw Verwindt brengt de gezinssituatie van de werknemer in kaart en tevens de financiële positie van de partner indien de werknemer komt te overlijden. Hierbij legt ze de werknemer uit hoe het nabestaandenpensioen van het BPF er uit ziet, waarbij ze haar uitleg baseert op de ingewonnen kennis en ervaring van de werknemer. Vervolgens inventariseert ze de doelstelling en de risicobereidheid van de werknemer ten aanzien van het nabestaandenpensioen. Op basis van de informatie die ze van de werknemer krijgt adviseert ze de werknemer om een deel van de premie die beschikbaar wordt gesteld te gebruiken voor een aanvullende nabestaandendeckking.</p>	<p>Indien u een individuele werknemer adviseert over de invulling van de pensioenregeling dan zijn de adviesregels van de Wft van toepassing. U dient bij de werknemer de voor het advies relevante gegevens in te winnen en uw advies hierop te baseren.</p>

De AFM wil benadrukken dat de voorbeelden van een goede adviespraktijk in deze leidraad niet de enige manier zijn waarop u een kwalitatief goed pensioenadvies kunt geven. U kunt zelf bepalen hoe u adviseert, zolang u voldoet aan de minimale eisen die de wet stelt. De leidraad is bedoeld om u hierbij te ondersteunen. De AFM verwacht van u dat u, waar nodig, uw adviespraktijk verbetert. En dat u daarbij de richtlijnen uit deze leidraad in acht neemt. We bevelen u aan om uw eigen adviespraktijk te toetsen aan de leidraad.